

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 947

1. Obiekt Szpital Praski
67/1 GMACH ADMINISTRACJI SZPITALA OB. GMACH GŁÓWNY „A” SZPITALA PRASKIEGO

2. Czas powstania
1936 r.

3. Miejscowość
WARSZAWA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres Al. Solidarności 67

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna
województwo warszawskie
gmina Centrum

6. Poprzednie nazwy miejscowości

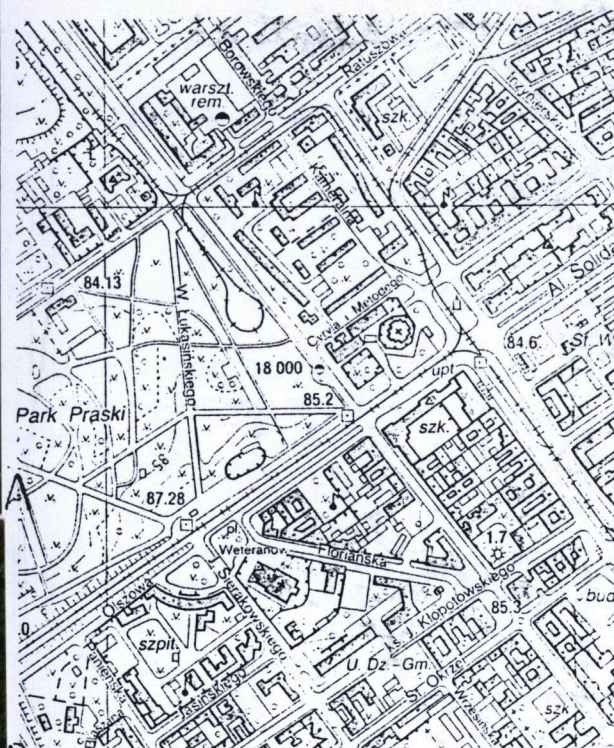
7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975 warszawskie
województwo

8. Właściciel i jego adres
Urząd Gminy Warszawa Centrum
/Praga – Północ/

9. Użytkownik i jego adres
Szpital Praski. Publiczny Zakład Opieki
Zdrowotnej. Warszawa Praga – Północ
Al. Solidarności 67

10. Rejestr zabytków

Nr A-447 data 11.07.2005

PLAN
ORIENTACYJNY
SKALA 1:10000

0 100 200 300m

A B Fasada budynku od Placu Weteranów 1863 r

SYTUACJA:

Budynek położony jest na terenie Szpitala Praskiego, usytuowany na osi pn. – pd. w narożnej części działki, przy Placu Weteranów 1863 r. i między ulicami: Olszową i Sierakowskiego. Od strony pd. połączony jest z przylegającym doń pawilonem „A-1”. Od zachodu sąsiaduje z niewielkim budynkiem administracji i rehabilitacji. Na tyłach gmachu znajduje się dziedziniec szpitalny. Główne wejście zarówno do budynku jak i na teren szpitala oraz podjazd dla karetek zlokalizowane są od strony Placu (na osi środkowej). Podobny podjazd umieszczono od tyłu. Do budynku prowadzą jeszcze inne wejścia zarówno od frontu jak i tyłu.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA:

Budynek murowany i otynkowany. Ściany z cegły pełnej. Na elewacji od Placu Weteranów 1863 r. i ulic: Olszowej, Sierakowskiego cokół z klinkieru na wysokości piwnic i parteru; na 1, 2, 3 piętrze okna w otynkowanych obramieniach. Ściany wewnętrzne: z cegły pełnej i dziurawki, niektóre działowe drewniane lub z płyt pilśniowych, w części pomieszczeń, salach zabiegowych, operacyjnych, w sanitariatach – glazura. W hallu wejściowym okładzina kamienna.

Stropy: ognioodporne typu Kleina, skrzynkowe nad 1 piętrem.

Wieżba dachowa: drewniana – płatwiowo – kleszczowa, pokrycie dachu blachą.

Posadzki:, podłogi: hall wejściowy – płyty kamienne; w większości pomieszczeń, salach zabiegowych, operacyjnych, sanitariatach, na korytarzach – terakota; w salach chorych, pom. adm. wykładzina, linoleum i klepka dębowa.

Schody wewnętrzne: 4 klatki schodowe – ognioodporne, żelbetowe (trzy: 2-biegowe, powrotne, z podestami; jedna: 3-biegowa, łamana, z podestami) o balustradach pełnych betonowych z drewnianą poręczą; stopnie wyłożone linoleum, lastrykiem, spoczniki terakotą, wykładzinami. Schody prowadzące do bud. „A-1” – ognioodporne, żelbetowe, 2-biegowe, z balustradą jw. Ponadto schody prowadzące na strych drewniane, jednobiegowe, łamane z prostą balustradą i schody stalowe, kręcone.

Schody zewnętrzne: od frontu i tyłu – murowane, wolne, prostokątne; od zachodu – murowane, zespolone, rozbieżne.

Drzwi wewnętrzne: zróżnicowane, drewniane i metalowe; płycinowe, pełne, dwuskrzydłowe, jednoskrzydłowe, przeszkolone z prost. nadświetlanie lub bez, niektóre z kratami.

Drzwi zewnętrzne: drewniane i metalowe. Przy drzwiach balkonowych tarasy i balkony z metalowymi, ażurowymi balustradami o geom. rysunku (pręty i owale).

Okna: skrzynkowe o zróżnicowanych formach – wielodzielne i wielopoziomowe, zamknięte prosto, półkoliście, trójkątne, okulusy. Niektóre okna okratowane pionowymi, stalowymi prętami (współczesnymi).

Wzdłuż budynku znajdują się studzienki, których ściany są murami oporowymi. Studzienki zabezpieczono stalowymi kratami.

RZUT:

Charakterystyczny półkolisty plan (podkreślający swym kształtem założenie Placu Weteranów 1863 r.) z dwoma krótkimi, skośnymi i prostokątnymi skrzydłami, rozmieszczonymi symetrycznie w narożach.

cd. wkładka nr 2

Budynek główny „A” Gmach Administracji – zaprojektowany około 1924 r. przez arch. Antoniego Jawornickiego i Józefa Holewińskiego – oddano do użytku na przełomie 1934/36 r. Jego budowę rozpoczęto wkrótce po 1924 r., kiedy to Rada Gospodarczo – Opiekuńcza zatwierdziła znaczne sumy w budżecie szpitalnym na nowe inwestycje. Gmach wzniesiono przy uregulowanym – również przez A. Jawornickiego – Placu Weteranów 1863 r. (poprzednio św. Floriana). Część gmachu przeznaczono do celów administracyjnych, część na potrzeby lecznictwa. Mieściły się tutaj: Izba Przyjęć, ambulatorium, pracownia rentgenowska i fizykoterapeutyczna, apteka, gabinety lekarskie, kancelaria szpitala oraz mieszkania: naczelnego lekarza i lekarzy miejscowych, intendenta, sióstr miłosierdzia, kapelanów i służby. Ponadto powstał tu oddział wewnętrzny na 100 łóżek i oddział ginekologiczny na 95 łóżek.

Budynek uległ częściowemu zniszczeniu w 1939 r. Po dwuletnim remoncie został zajęty przez władze niemieckie i przeznaczony na szpital wojskowy. Podczas późniejszych działań wojennych na skutek bombardowania budynek stracił zachodnie skrzydło, część dachu, niektóre stropy i ściany. W 1945 r. po uprzedniej rozbiórce zniszczonych partii odbudowano je.

Gmach wyróżnia się spośród pozostałych obiektów szpitalnych swoją monumentalną architekturą, wykazującą cechy stylowe historyzmu. Został zaprojektowany jako 4-piętrowy z ciekawą fasadą (której ostateczny wygląd nieco odbiegał od projektowanego) o ostrołukowych niszach okiennych e części centralnej, nawiązujących do gotyku.

<p>1. Kubatura</p> <p>43 800m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>8 759 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>administracyjno – lecznicze mieszkalne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>administracyjno - lecznicze</p>
<p>3. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W 1945 r. budynek odbudowano ze zniszczeń wojennych. W stosunku do wyglądu pierwotnego nie wprowadzono wielu zmian. Przede wszystkim rozbudowano tylny trakt budynku od strony zachodniej. W kolejnych latach połączono budynek tzw. "łącznikiem" z pawilonem chorób wewnętrznych. Przeprowadzono także konieczne remonty i prace modernizacyjne, adaptując budynek do potrzeb użytkownika.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Budynek znajduje się w dobrym stanie technicznym. Stan zróżnicowany prezentują jedynie posadzki, stolarka okienna; drzwiowa.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

1. Borawski W. – Budownictwo szpitalne w Warszawie 1918 – 1928 [w:] „Kronika Warszawy” 1929, nr 1, s. 1-25
2. Popławska – Bukała E. – Zabytkowe szpitale Warszawy. Cz. II, tom III Praga, Warszawa 1993/94 mps w zbiorach ODZ i PSOZ
3. Zieliński K. Wejs E. – Szpital Przemienienia Pańskiego 1828 – 1868 – 1928, Warszawa 1928
4. Zbiór W. Przyborowskiego, t. XIII s. 173, 175, 197, t. XXIV, s. 256 oraz materiały BOS-u z 1945 r. ze zbiorów Archiwum Państwowego m. st. Warszawy

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

INWENTARYZACJE:

Inwentaryzacja budowlana budynku I, II, W Obsadna, Z. Kielak, J. Fedoruk, 1965 /własność szpitala, sygn. 2/,
Aktualizacja inwentaryzacji budowlanej, J. Zawadzka, J. Styczyński, A. Lachorzyńska, 1972 /jw. sygn. 1106/

FOTOGRAFIE:

C, D – Repr. [z:] W. Borawski op. wł.

25. Opracował

Ewa Popławska – Bukalo, XI 1999

tekst.

.....
 imię, nazwisko, data, podpis

Ewa Popławska – Bukalo, IV – XI 1999

plany, rysunki

.....
 imię, nazwisko, data, podpis

Ewa Popławska – Bukalo, IV – XI 1999

zdjęcia fotogr.

.....
 imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

zał. nr 2

cd. dokumentacji archiwalnej
i cd. p. 13 – opis

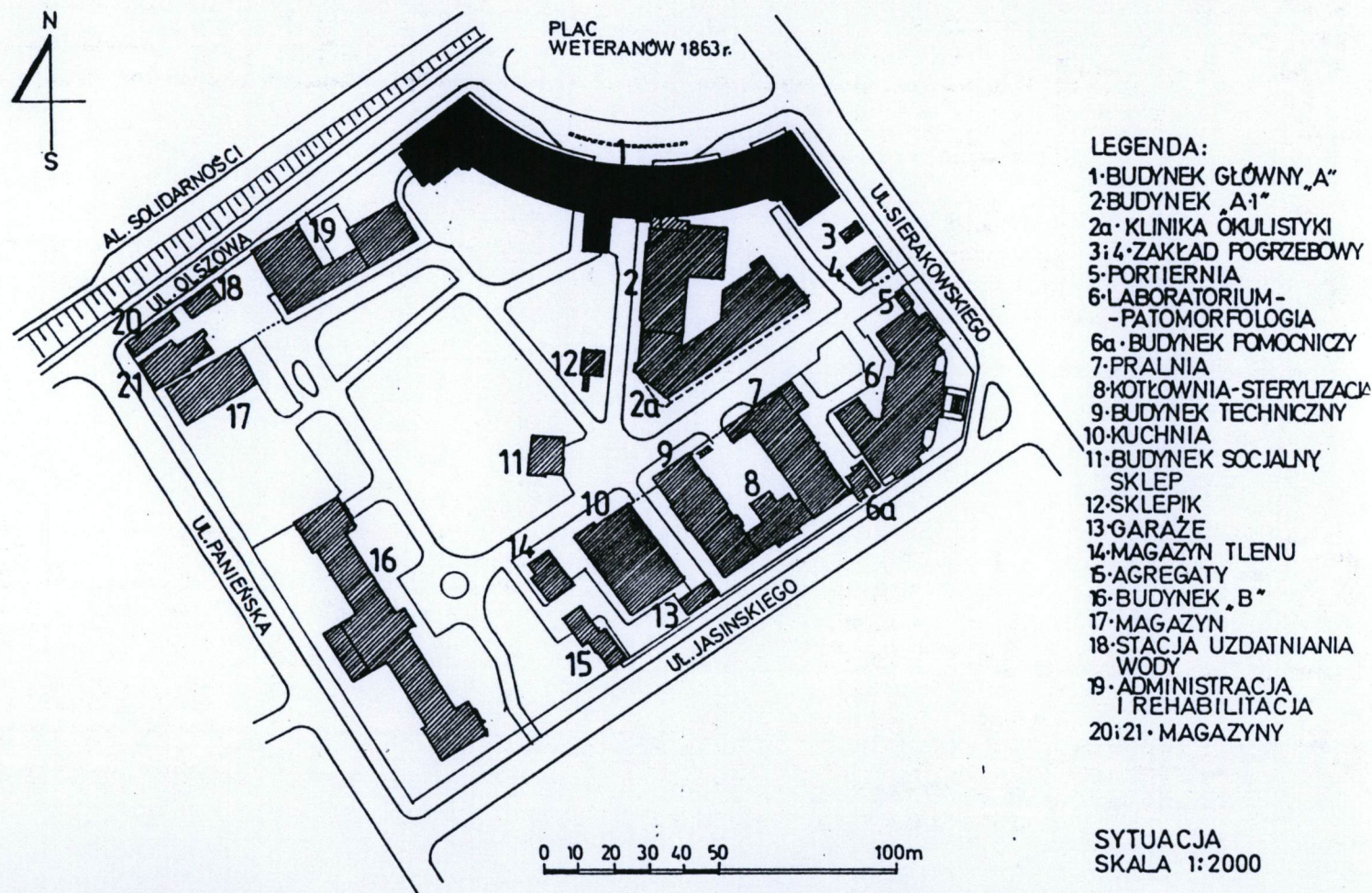
zał. nr 3,4,5

dokumentacja fotograficzna

cd. p. 11

plan sytuacyjny
rzut, przekrój /verte!/
100

1. Miejscowość.....	WARSZAWA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Centrum	Szpital Praski	zał. nr 1
3. Województwo.....	warszawskie	GMACH ADMINISTRACJI SZPITALA OB. CMACH GŁÓWNY „A” SZPITALA PRASKIEGO	cd. p. 11
			plan sytuacyjny rzut, przekrój

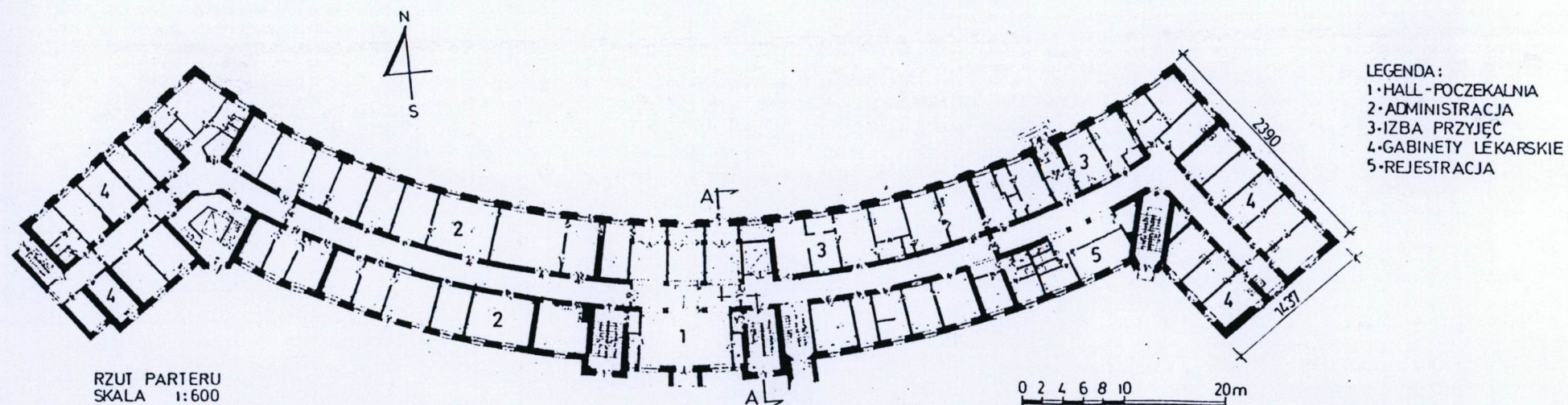
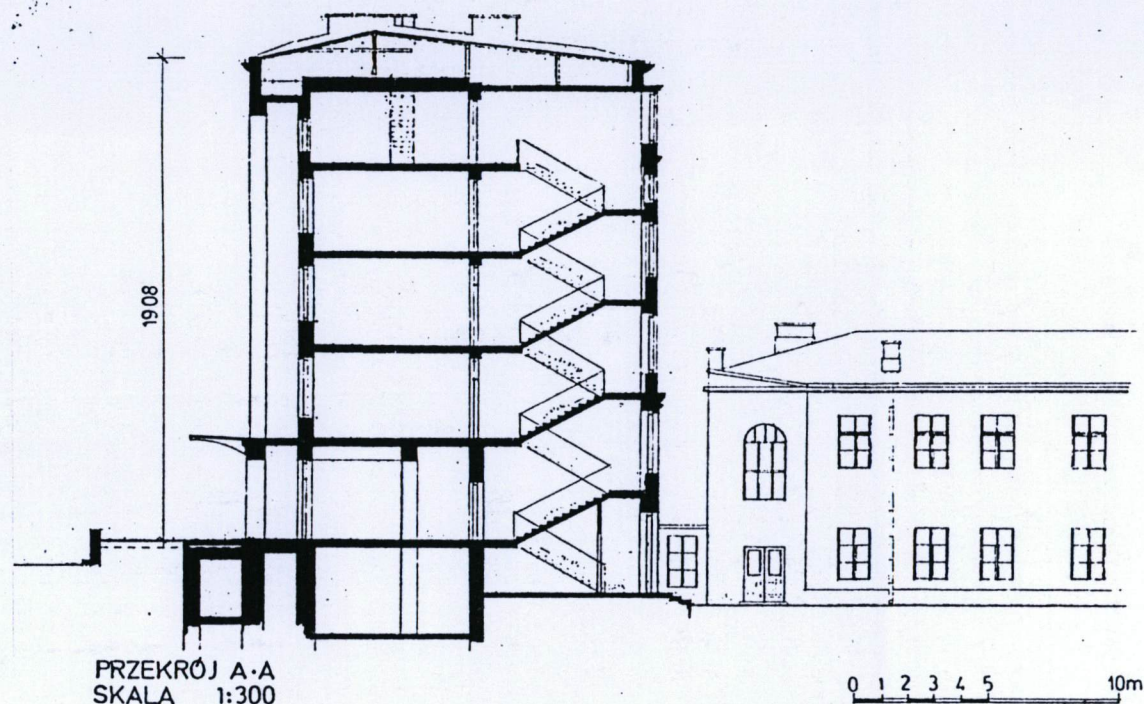

Ewa Popławska – Bukło, XI 1999

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

Rys. opracowano na podstawie inwentaryzacji z 1972 r.

1. Miejscowość.....	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
WARSZAWA	Szpital Praski	cd. dokumentacji archiwalnej
2. Gmina.....	GMACH ADMINISTRACJI SZPITALA	i cd. p.13 - opis /verte!//
Centrum	OB. CMACH GŁÓWNY „A” SZPITALA PRASKIEGO	
3. Województwo.....		
warszawskie		

cd. p. 13

Układ wnętr dwu i pół traktowy. Na osi znajduje się główne wejście z dużym hollem, klatkami schodowymi i windami. Pozostałe klatki schodowe i schody prowadzące do budynku „A-1” umiejscowione są również w tylnym takcie w ryzalitach (2 prostokątnych i 2 trapezowych w planie, narożnych). Od frontu i tyłu znajdują się główne wejścia do budynku i podjazdy dla karet.

BRYŁA:

Korpus budynku ze skrajnymi skrzydłami monumentalną loggią od pn.; 4 ryzalitami, dobudówką z podjazdem i balkonami – od pd. oraz tarasem od zach. Budynek ma 5 kondygnacji nadziemnych, jest całkowicie podpiwniczony, ma nieużytkowy strych. Pokryty jest wielospadowym dachem.

Elewacja frontowa: 31-osiowa z oryginalnym akcentem w postaci centralnej części ukształtowanej przez ścianę z 5 ostrołukowymi otworami, biegnącymi prawie przez całą jej wysokość (tj. 4 kondygnacje); części tworzącej swego rodzaju loggie. Parter i piwnice zostały oblicowane klinkierem i oddzielone od otynkowanych kondygnacji gzymsem. Ponadto fasadę zdobią rzędy w większości prostokątnych okien (jedynie na 1 p. zamkniętych półokrągło, a na 4 p. kwadratowych i we wnęce zbliżonych do trójkąta), ujętych w proste, jasne opaski (oprócz okien parteru i 4 p.). Ostrołukowe otwory również mają opaski. Na parterze okna oddzielone są płytkami pilastrami, a na 1 p. mają „harmonijkowe” podokienniki. Od frontu umieszczono też 2 wejścia do gmachu: centralne i od strony wschodniej.

Elewacje frontowe i boczne skrzydeł: generalnie powtarzają wystrój fasady.

Elewacja tylna: 29-osiowa, skromniejsza od fasady. Rozczłonkowana pionowo lekko wysuniętymi ryzalitami: skrajnymi – trapezowymi, środkowymi – prostokątnymi. Podziały horyzontalne wyznaczają gzymsy: wąski między piwnicą a parterem i wydatny (analogiczny do frontowego) między parterem a 1 p. oraz gzyms między ostatnimi kond. w ryzalitach. Cały budynek oplata gzyms wieńczący. Elewacja urozmaicona jest regularnymi pasami okien o formach takich jak od frontu, ale bez opasek. Ponadto w ryzalitach są okulusy. Na osi środkowej wejście w wysuniętej parterowej dobudówce i podjazd. Tuż obok łącznik i budynek „A-1”.

Elewacje tyłu skrzydeł: powtarzają wystrój elewacji tylnej korpusu.

WNĘTRZA:

W znacznym stopniu zachowany układ wnętr: długie korytarze i szereg różnego typu pomieszczeń. Klatki schodowe o przedwojennym wystroju: balustradach, wykładzinach podłogowych.

INSTALACJE:

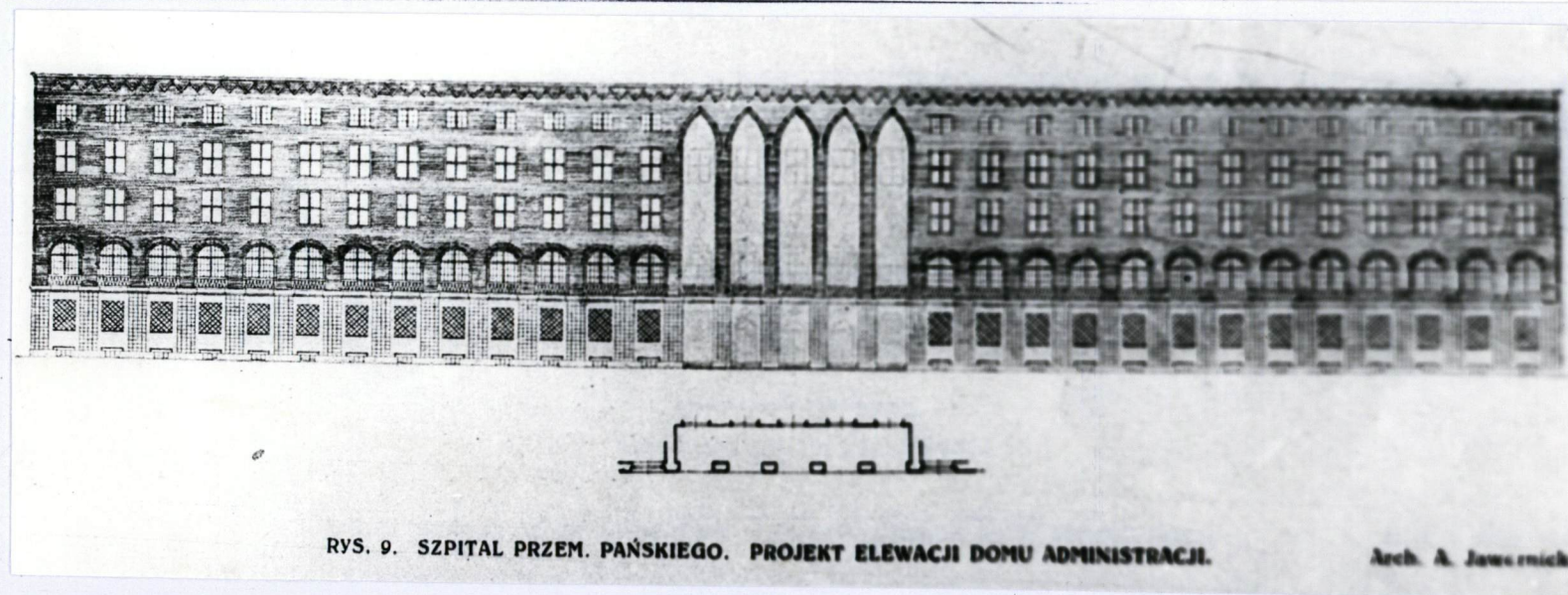
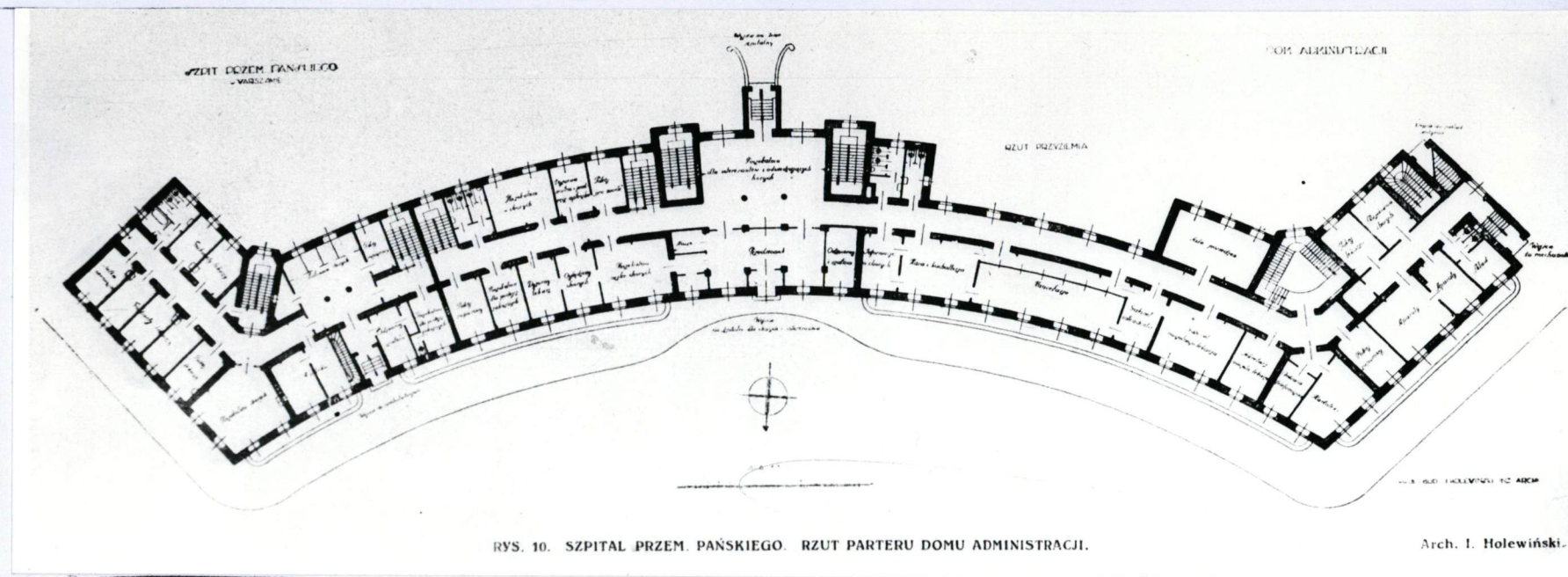
Elektryczna, wodno – kanalizacyjna, gazowa, C.O., telefoniczna, wentylacyjno – grawitacyjna, odgromowa, dźwigi osobowo – towarowe.

Ewa Popławska – Bukalo, XI 1999

Wkładkę złożył:

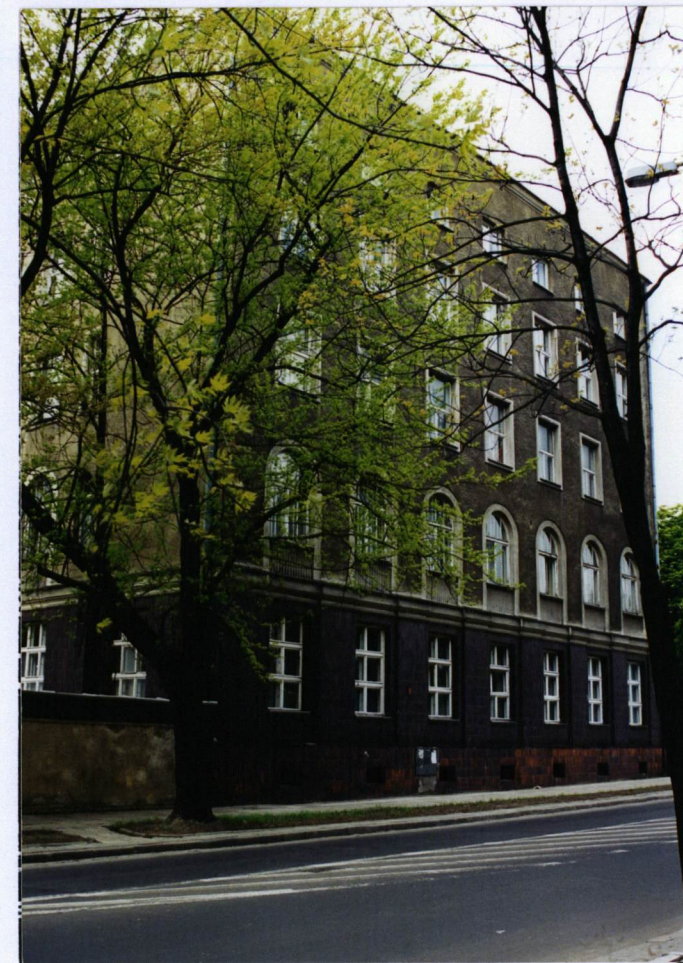
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

C. D. Rzut parteru (arch. J. Holewiński) i projekt elewacji frontowej (arch. A. Jawornicki) 1928. Fot. K. Kowalska, 1987

1. Miejscowość.....	WARSZAWA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Centrum	Szpital Praski	dokumentacja fotograficzna /verte!/ GMACH ADMINISTRACJI SZPITALA
3. Województwo.....	warszawskie	OB. CMACH GŁÓWNY „A” SZPITALA PRASKIEGO	

E

F

E. Fragment części środkowej fasady

F. Front skrzydła wschodniego. Widok od ul. Sierakowskiego

Ewa Popławska – Bukalo, XI 1999

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

G

H

I

G. Fragmenty elewacji tylnej. ryzalit między skrzydłem zachodnim a korpusem budynku

H. Korpus budynku z łącznikiem i budynkiem „A-1”

I. Część wschodnia elewacji

1. Miejscowość.....	WARSZAWA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Centrum	Szpital Praski	dokumentacja fotograficzna /verte!//
3. Województwo.....	warszawskie	GMACH ADMINISTRACJI SZPITALA OB. CMACH GŁÓWNY „A” SZPITALA PRASKIEGO	

J

K

J. Elewacja tylna – część środkowa

K. Elewacja tylna – fragment podjazdu i połączenia z budynkiem „A-1”

E. Popławska – Bukalo, XI 1999

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

L

Ł

M

L. Ł. M. Elewacja budynku od strony zachodniej (od ul. Dębowej) i dziedzińca szpitalnego

1. Miejscowość.....	WARSZAWA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Centrum	Szpital Praski	
3. Województwo.....	warszawskie	GMACH ADMINISTRACJI SZPITALA OB. CMACH GŁÓWNY „A” SZPITALA PRASKIEGO	dokumentacja fotograficzna /verte

N. Hall główny na parterze

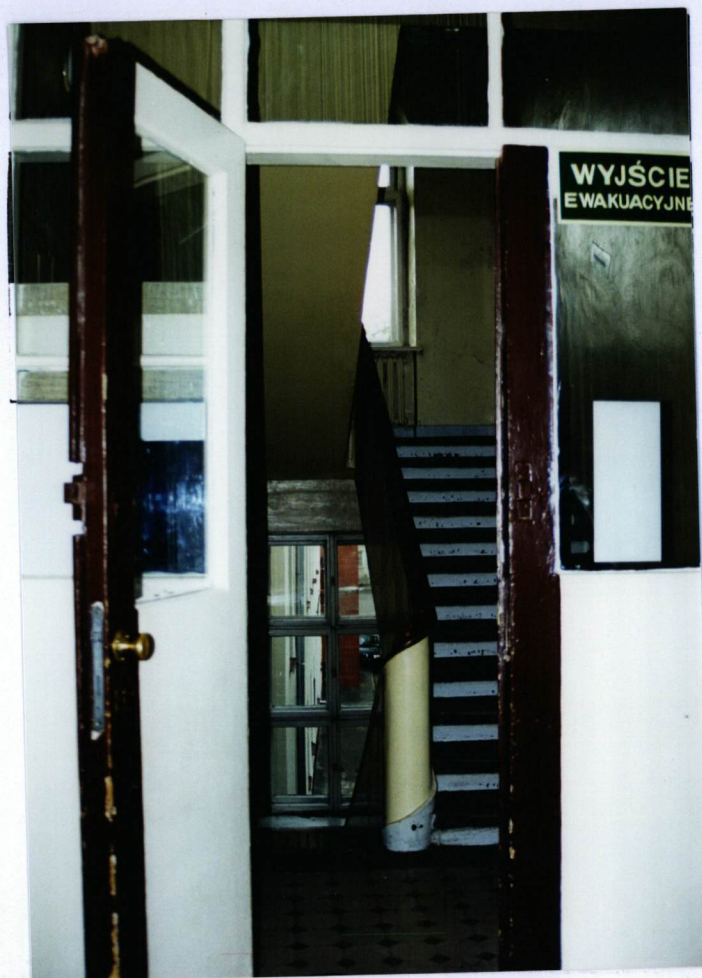
O.P.. Korytarz na parterze – widok od strony hallu w kierunku wsch. widok od strony skrzydła zach. w kierunku wsch.

E. Popławska – Bukalo, XI 1999

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

R

S

R. Środkowa klatka schodowa – przy schodach prowadzących do budynku „A”

S. Wschodnia klatka schodowa